

Handlings- og utviklingsplan for Hamar kulturskole 2010 – 2013

Hamar kommune

www.hamar.kommune.no

Innhold

1	Rammer	3
2	Prosess, deltakelse og sentrale dokumenter	4
2.1	Prosjektplan.....	4
2.2	Vedtak i saken/ kommunalpolitisk forankring.....	5
2.3	Aktualitet/ andre sentrale føringer.....	6
3	Ståsted Hamar Kulturskole.....	6
4	Visjon, målsetting og strategi.....	7
5	Organisering	7
5.1	Administrative ressurser.....	8
5.2	Kreativ koordinator/ produsent	8
5.3	Etablering av driftsutvalg	8
5.4	Nettverksmøter/hjernetrust.....	8
5.5	Kombinerte stillinger og opparbeidelse av sosiale rettigheter	9
5.6	Synliggjøring av kulturskolen	9
5.7	Økonomi.....	10
6	Nye tilbud.....	10
6.1	Teatertilbud i Hamar kulturskole	11
6.2	Utvidelse av fagtilbud innen billedkunst.....	11
6.3	Skriveverksted.....	13
7	Samarbeid.....	13
7.1	Samarbeid mellom Den kulturelle skolesekken og Hamar kulturskole.	13
7.1.1	Utvikling av tilbud	13
7.1.2	Tema/områder i DKS	14
7.2	Samarbeid med SFO.....	14
7.3	Samarbeid med barnehager	14
7.4	Samarbeid med grunnskole	15
7.5	Samarbeid med det profesjonelle kulturlivet	15
7.6	Samarbeid med frivillige organisasjoner.....	15
7.7	Samarbeid med ungdomsklubber/ Seaside.....	17
8	Kulturskolen som ressurs- og kompetansesenter	17
8.1	Minoritetsspråklige elever.....	17
8.2	Funksjonshemmede	18
9	Tiltak / opptrappingsplan for Hamar kulturskole.....	18
9.1	Skjematisk framstilling	18
9.2	Framtid	19
9.3	Samarbeid med musikklag og foreninger.....	19

1 Rammer

Hamar kommune har som ambisjon å utvikle regionen til det mest attraktive boområde i innlandet, og et godt utviklet kulturtilbud er sentralt for mange når de skal velge bosted. Kunst og kultur er viktig for vår identitet, livsglede og orienteringsevne. Kulturskolen er en sentral aktør i forhold til å skape varig interesse og kunnskaper om kunst og kultur, og vil ideelt sett speile nivået og satsningen på kulturlivet i den enkelte region.

Et av målene for Hamar kulturskole må være å utvikle tilbud som er så interessante at de kan engasjere og fastholde brukernes interesse over tid, og gi dem kunnskaper og erfaringer for hele livet. Til nå har det blitt undervist i musikk og bildende kunst, i tillegg selger Hamar kulturskole tjenester til undervisning i klassisk ballett, dirigenttjenester til korps og kor samt et tilbud til psykisk utviklingshemmede kalt Musikalis. Nå som politikerne i Hamar har valgt å satse på kulturskolen med økte bevilgninger skal fagkretsen utvides, og det forventes at kulturskolen har økt fokus på samarbeid og utvikling av prosjekter.

Parallelt med det lokale utviklingsprosjektet har regjeringen gitt signaler om økt satsning på skoleslaget, og øker kulturskolestøtten med 40 mill. kroner. Som følge av dette har man nedsatt et utvalg under ledelse av Theo Koritzinsky som skal utrede et mer omfattende kulturskoletilbud i tilknytning til SFO/ grunnskolen. Dette gir oss klare føringer om hvor den fremtidige satsning bør ligge, og hvilken aldersgruppe regjeringen har valgt å prioritere i denne omgang.

I forlengelse av utredningen *Kulturskolen i Hamar* ble det vedtatt at man skulle utarbeide en mer detaljert handlings- og utviklingsplan som konkretiserer forslag til nye fagtilbud, samarbeid med skole/SFO/frivillige organisasjoner og regionens øvrige kulturliv. Det ble også vedtatt at dette arbeidet inkluderer forslag til profilering og synliggjøring av skolen, inkorporering av nytt driftsutvalg og økt fokus på kulturskolen som ressurs- og kompetansesenter.

Prosjektgruppen har prioritert arbeidet med å utvide kulturskolens fagkrets og antall samarbeidspartnere. Dette for å plassere kulturskolen mer sentralt i en kulturell utviklingsakse, hvor informasjonsflyt og gjensidig utnyttelse av regionens samlede kulturelle ressurser kan nyttiggjøres optimalt. Valg av nye fag henger sammen med økte krav til synlighet og samarbeid.

Prosjektgruppen har valgt å legge vekt på utviklingen av nye samarbeidsmodeller mellom Hamar kulturskole og frivillige lag. Vi har valgt å presentere en konkret modell, punkt 7.6, for musikkopplæringen i området. Modellen er Hamar musikkråds forslag til fornyet modell for salg av tjenester, og er drøftet i flere fora. For øvrig kan modellen også benyttes innen andre kunstområder, så som dans og teater.

Prosjektgruppen takker for at vi fikk delta i utviklingen av Hamar Kulturskole. Det har vært en spennende prosess, og vi håper våre innspill både vil være inspirerende og utfordrende for de involverte.

2 Prosess, deltakelse og sentrale dokumenter

Mandat: Komitéutredning – *Kulturskolen i Hamar – framtidige tilbud og organisering av Hamar kulturskole*, vedtatt i Kommunestyret våren 2009 (bearbeidet av administrasjon/Komité).

Styringsgruppen har bestått av: Oppvekstsjef Anne-Grete Melby og Kultursjef Terje Halvorsen.

Prosjektgruppens sammensetning: Rektor for kulturskolen: Dag Inge Eide, kulturkonsulent Berit Andersen, repr. fra grunnskole: Stein Arnekleiv, repr. fra Hamar musikkråd: Trond Eklund Johansen, repr. fra Kunstbanken: Inger Lise Libakken, repr. fra Hamar Teater: Anders Kippersund, Tillitsvalgt: Rolf Holm, Repr. fra ansatte i kulturskolen: Malte Winje. Prosjektleder: Kari Høistad.

Malte Winje (representant for de ansatte i Hamar kulturskole) ønsket selv å delta i handlings- og utviklingsarbeidet og ble inkludert i prosjektgruppen fra det 3. møtet.

Prosjektets mål er å utarbeide en handlingsplan for Hamar kulturskole 2010 – 2013.

Prosjektgruppen har hatt månedlige møter hvor de ulike fokusområdene har blitt diskutert, og prosjektgruppens medlemmer har også utarbeidet skisser som bakgrunnsmateriale til planen.

Prosjektleder har hatt 20% stilling i perioden september-april, tilsvarende 30 uker áv en dag i uken.

Prosjektgruppemedlem Anders Kippersund har arbeidet uten lønn under prosessen, og skal derfor ha en særlig takk for sitt engasjement i planen.

2.1 Prosjektplan

Handlingsplanen for Hamar kulturskole 2010-2013 skal belyse følgende tema:

- forslag til nye tilbud og nye arbeidsformer
- samarbeidsmodell mellom kulturskolen og skole/SFO
- samarbeidsmodell mellom kulturskolen og barnehager
- samarbeidsmodell mellom kulturskolen og ungdomshus/musikkverksted
- samarbeidsmodell mellom kulturskole og det frivillige kulturlivet
- samarbeidsmodell mellom kulturskole og kulturinstitusjoner og private kulturaktører
- kulturskolens rolle i arbeidet med Den kulturelle skolesekken
- betydningen av en rolle som ressurscenter for skoler, barnehager og det frivillige kulturlivet
- synliggjøring av kulturskolen

2.2 Vedtak i saken/ kommunalpolitisk forankring

Komitéens samlede forslag til vedtak, inkludert Kommunestyrevedtak

- Nye formålsparagrafer for kulturskolen innarbeides fra skoleåret 2009/2010.
- Nytt organisasjonskart implementeres fra 01.01.10.
- Hamar kulturskole organiseres i kulturavdelingen.
- Hamar Janitsjarskole defineres som en samarbeidende organisasjon
- Medvirkning er et bærende prinsipp i Hamar kommunes organisasjon. Det opprettes et styringsorgan for kulturskolen bestående av 2 representanter for ansatte, fra brukerne og politikere. Mandat sammensetning og retningslinjer for dette behandles i forbindelse med evaluering av driftsstyremodellen i Hamarskolen senere i 2009.¹
- Kulturskolen skal ha en ledelse med kapasitet og kompetanse til å realisere utviklingsplanen for nye Hamar kulturskole
- Midler for å styrke kulturskolens rammebudsjett innarbeides i økonomiplanen 2010-2013: 500.000 kroner pr. år. Totalt 2 millioner kroner i økonomiplanperioden.²
- Prosjekt for å utvikle nye tilbud i samsvar med utredningen startes opp senest 01.01.2010. For å sikre ivaretagelse av løpende drift parallelt med utviklingsarbeidet bør det vurderes å organisere dette som et prosjekt.
- Dersom Hamar kulturskole ikke tilføres friske midler i økonomiplanperioden, må den konkrete handlingsplanen inneholde prioriterte omfordelinger innenfor nåværende rammebudsjettet for å ivareta målsettingene og eventuelt når de skal gjennomføres.³
- Staten har fjernet øvre grense for elevavgift. Elevavgiften er nå i 2008 1780,- kroner, men foreslått økt til 1.840 kroner i 2009. Det gis 50% søskenmoderasjon fra og med andre barn. Det settes av XX antall friplasser. Voksne brukere gis ikke moderasjon eller friplass.
- Hamar kulturskole skal være aktiv i det regionale samarbeidet mellom kulturskolene både når det gjelder lærersamarbeid og faglig innhold. Kulturskolen skal også kunne delta i internasjonalt samarbeid, for eksempel med Hamars vennskapsbyer og andre byer/regioner.
- Hamar kulturskole samlokaliseres med andre aktiviteter i Hamar kulturhus
- Det utarbeides tiltak for synliggjøring av nye Hamar kulturskole.
- Det utarbeides tiltak for å knytte Den kulturelle skolesekken til Hamar kulturskole.
- Vedtakene utdypes og konkretiseres i en handlings- og utviklingsplan for Hamar kulturskole 2010 – 2013 og som rulleres hvert år. Det opprettes en styringsgruppe som får ansvar for å følge opp prosessen med å utvikle ”nye” Hamar kulturskole.

¹ Utgår jfr. evaluering av driftsstyremodellen i Hamarskolen og erstattes av driftsutvalg.

² Redusert til 250 000 i 2010

³ Da reduserte midler fra kommunebudsjettet ble vedtatt utgår dette punktet.

2.3 Aktualitet/ andre sentrale føringer

”Alle kommuner skal alene, eller i samarbeid med andre kommuner, ha et musikk- og kulturskoletilbud til barn- og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet ellers”. (Opplæringsloven 13-6)

Regjeringens ønsker en sterk satsing på kulturskolene. Målet er at tilbudet skal bygges ut og at kulturskolene skal være for alle. Alle barn i Norge som ønsker det, skal få tilbud om plass i kulturskolen med rimelig egenbetaling. (Kulturloft II)

Det skal gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn som ønsker det får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris. Dette skal sikres ved statlige stimuleringsmidler og en solid kommuneøkonomi. Utviklingen av et mer omfattende kulturskoletilbud i tilknytning til SFO/skole skal utredes. Det skal være rom for ulik lokal organisering av kulturskolen. Det skal legges til rette for synliggjøring av kulturskolen og for talentutvikling.

En hovedmålsetning for utvalgets arbeid er å synliggjøre ulike alternativer som sikrer et forsterket, mer kulturelt mangfoldig og likeverdig kulturskoletilbud for flere barn til en rimelig pris. (Fra mandatet til Kunnskapsdepartementets utredning: Kulturskole for alle)

3 Ståsted Hamar Kulturskole

Hamar kulturskole er en skole som setter ”eleven i sentrum”. Med begrepet kjernevirksomhet mener vi opplæringen i kunstfag kulturskolen gir sine elever. Den kjennetegnes ved en individuelt tilpasset, kontinuerlig og langsiktig fagmessig opplæring.

Hamar kulturskole er til for eleven. Derfor setter vi ”Eleven i sentrum”, d.v.s. at det vi gjør skal begrunnes i elevens vekst. Enhver elev har sin individuelle læringskurve, og lærings effektivitet er avhengig av relasjonen mellom lærer og elev og deres evne til samarbeid. Så lenge eleven er i vekst, er opplæringen verdifull. Den meningsfulle opplæringen betyr noe for eleven og er selvmotiverende.

Når eleven opplever framgang, glede og forståelse for det han gjør, involverer det utviklingen av en rekke personlige egenskaper, som f.eks. utholdenhet, konsentrasjon, arbeidsevne, hukommelse og uttrykksevne. Jo mer meningsfull læringsgangen er for eleven, desto mer intelligent blir elevens problemløsning. Resultatet er mental vekst, og eleven utvikler mottakelighet og uttrykksevne også innenfor andre kulturytringer. De ulike stadiene i opplæringen må derfor behandles som mentale utviklingsprosesser.

Å gi god opplæring er en kunst i seg selv, og den gode lærer må ha stor kunnskap og mange ferdigheter. Noe av det aller viktigste er dyptpløyende kunnskap om faget, kunnskap om effektive opplæringsmetoder og at læreren kan anvende disse. Lærerens oppgave er å legge opp undervisningen slik at det oppstår et behov eller ønske hos eleven for å lære. God kulturfaglig opplæring har faget som sentreringspunkt, den utvikler eleven allsidig og ivaretar fortløpende lærings effektivitet. Det er forskjell på å organisere samspill og det å drive en god instrumentalopplæring. Dette betinger ulik tilnærming til oppgaveløsningen.

4 Visjon, målsetting og strategi

Visjon: Kultur og mangfold

Overordnet mål: Skape den beste kulturskolen i Innlandet

Strategi: Ved siden av å ivareta den eksisterende kjernevirksomheten, opprette nye tilbud som endrer skoleprofilen i retning av kulturskole. Videreutvikle kulturskolen til et kulturfaglig ressurs- og kompetansesenter.

Visjonen og kommunestyrevedtaket fra april 2009 åpner for at kulturskolen kan samarbeide med praktisk talt alt og alle som arbeider med kulturproduksjon og som bidrar til at mennesker får et kulturtilbud.

Dette betinger at kulturskolen har medarbeidere med variert realkompetanse:

1) Den gode kulturfaglige pedagogen med spisskompetanse som utøver, som besitter et arsenal av virksomme, spesifikke metoder, som kan tjene som kulturfaglig forbilde for elevene, som kan arbeide langsiktig og som evner å føre elever fram til godt faglig resultat. At elever fortsetter med aktiviteten over lengre tid, er en indikator som viser om læreren har lyktes.

2) Den gode kulturfaglige pedagogen med spisskompetanse innen ensembleledelse, storgruppemetodikk, prosjekt- og produksjonskompetanse. Høy og stabil oppslutning om tiltak er en indikator som viser om læreren har lyktes.

Den langsiktige opplæringen vi finner i kjernevirksomheten kompletteres med kortvarige kurs, prosjekter og ”workshops” – gjelder både for opplæringen innad, men også for våre aktiviteter opp mot eksterne samarbeidspartnere. Dette betinger imidlertid at medlemmene i de eksterne organisasjonene samtidig er elever i kulturskolen.

5 Organisering

Kommunestyret bevilget 0,25 mill. i tilleggsmidler til kulturskolen for 2010. Midlene er knyttet til fagutvidelse, synliggjøring av skolen og økt krav til samarbeid med regionens øvrige oppvekst- og kulturinstitusjoner. Prosjektgruppen forutsetter at midlene økes til 500 000,- pr år i perioden 2011-2013, slik at tiltakene kan realiseres.

Kulturskolen gir tilbud innen fagområdene musikk og billedkunst, i tillegg selges pedagogiske tjenester til Hamar- og omegn ballettskole og dirigenttjenester til korps og kor og et spesialtilpasset program for psykisk utviklingshemmede. Undervisningen foregår i grupper og enkeltvis, men kulturskolen har til nå ingen lang tradisjon for samarbeid på tvers av kunstfagene. Dette er en av utfordringene som handlings- og utviklingsplanen vil si noe om.

Som en konsekvens av dette kan det være naturlig å orientere seg mot prosjektrelaterte undervisningsopplegg. Dette betyr i praksis at kulturskolen lager forskjellige og mer fleksible tilbud ut fra de behov og ønsker de ulike brukergrupper har. Noen vil kunne delta i større grupper, mens andre vil få individuelt tilpasset undervisning. Det sosiale aspektet ved å delta i kulturskolen bør i tillegg vektlegges for alle elevgrupper.

5.1 Administrative ressurser

Rektor ved kulturskolen blir pålagt tilleggsoppgaver i form av økt samhandling med regionens øvrige undervisnings- og kulturinstitusjoner samt ansvar for drifting av nye fag. I første omgang etterstrebes etablering av teaterfag, tekstsaking samt en utvidelse av kulturskolens tilbud i billedkunst. Mer-arbeidet bør utløse økte administrative ressurser, og prosjektgruppen ønsker at en del av den økte bevilgningen skal brukes til å etablere en kreativ koordinator/produsentstilling fra 01.01.2011.

5.2 Kreativ koordinator/ produsent

Med nye yrkesgrupper knyttet til kulturskolens virksomhet må personalet også kunne samarbeide med ulike personer og instanser innen skoleverket, frivillige organisasjoner og det profesjonelle kultursegmentet. Dette kan bare fungere etter formålet dersom medlemmene i fellesskapet samarbeider om å realisere felles verdigrunnlag og læringssyn, mål og intensjoner i samsvar med de nasjonale og kommunale planene.

5.3 Etablering av driftsutvalg

Komitéutredning, *Kulturskolen i Hamar*, anbefaler at det etableres et driftsutvalg for Hamar kulturskole etter modell fra de øvrige skolene i Hamar. Utvalget er rådgivende, og har som oppgave å fungere som et drøftingsorgan for kulturskolens utvikling og profil og som et strategisk organ som skal legge forholdene til rette for samarbeid mellom kulturskolen og dens samarbeidspartnere.

Bakgrunnen for denne anbefalingen er imidlertid ikke drøftet i utredningen, og det kan være grunn til å vurdere om et driftsutvalg vil være det organet som best tjener Hamar kulturskole.

Stikkord for handlingsplanen er utvikling og samarbeid. Ved gjennomføring av utviklingsarbeidet bør utvalget ha en sentral rolle for å fundere og videreføre tiltak sammen med rektor. Viktigheten av innspill i utviklingssituasjonen vil være avgjørende for å lykkes i omstillingsprosessen.

Prosjektgruppen anbefaler å gi utvalget benevnelsen kulturskoleutvalg. Kulturskoleutvalget bør bestå av 4-6 faste representanter med ulik fagtilhørighet. Det anses som vesentlig at rådet trekker inn representanter med ulik fagkompetanse etter behov som kan bistå til initiering av faginnhold.

5.4 Nettverksmøter/hjernetrust

Det er ønskelig at det legges til rette for nettverksmøter der formålet er dialog mellom Hamar kulturskoles samarbeidspartnere. Fokus vil være på erfaringsutveksling og spredning av kompetanse som har overføringsverdi fra en partner til en annen. Nettverksmøtene vil gjøre

det mulig å utveksle erfaringer og gjøre informasjon og erfaringer tilgjengelig for alle. Det oppfordres også til at Hamar kulturskole vil delta aktivt på nettverkskonferanser både regionalt og nasjonalt.

5.5 Kombinerte stillinger og opparbeidelse av sosiale rettigheter

De ansatte i kulturskolene har i all hovedsak deltidsstillinger og mange lider under ubekvem arbeidstid. Mange av de ansatte opplever at lav stillingsprosent er til hinder for opparbeidelse av pensjonspoeng. For å bedre rettighetene for kulturskoleansatte har flere kommuner prøvet ut en samarbeidsmodell hvor kulturskolelæreren ansettes i den kulturskolen hvor vedkommende har størst stillingsprosent og selges ut til andre skoler i området. Prosjektgruppen er kjent med at Kommunenes sentralforbund og Musikernes fellesorganisasjon arbeider med problemstillingen, prosjektgruppen anbefaler å avvente en sentral løsning.

5.6 Synliggjøring av kulturskolen

Hamar kulturskole har lang tradisjon for et uvanlig høyt salg av tjenester til frivillige lag og organisasjoner. Lærerne jobber i slike sammenhenger desentralisert, og den enkelte elev har få konkrete opplevelser - om noen – av tilknytning til Hamar kulturskole. Kanskje kan man si at organiseringen av Hamar kulturskole i seg selv er med på å usynliggjøre profilen.

Et viktig satsningsområde for alle kulturskoler er den kontinuerlige organisasjonsbyggingen for å skape gode lærings- og utviklingsprosesser i egen organisasjon. Gjennom å ivareta ansattes og brukeres interesser styrkes skolenes omdømme. Verdien av å inneha et godt renommé – ikke minst jfr. jungeltelegrafen - er av betydning.

Prosjektgruppa vil understreke viktigheten av synliggjøring og bekjentgjøring på alle plan. Dette må utvikles og ivaretas av kvalifisert personell. Frontingen av skolene er vesentlig i forhold til rekruttering, men også i forhold til øvrig kulturliv. Dette er avgjørende for i hvilken grad kulturskolene får mulighet til å delta og samhandle med beslektede instanser. Det vil også ha betydning for synliggjøring overfor samarbeidspartnere og andre, ut over egne kommune- og landegrenser.

Prosjektgruppa legger fram et utvalg av ideer til dette arbeidet:

- Utbedring av Hamar kulturskoles webside; økt informasjonsmengde om de ulike tilbudene samt dokumentasjon av aktiviteter
- Facebook-profil: raskt og billig medium for informasjonsflyt og interesseskaping
- Fortsatt aktiv bruk av lokalpressen
- Konsekvent arbeid for at også alle *samarbeidspartnere* synliggjør Hamar kulturskole ved at samarbeidet bekjentgjøres i alle trykksaker, i presseomtale mm (som for eksempel kor som leier sin dirigent fra Hamar kulturskole).

Synliggjøring innebærer at kulturskolen blir en tydeligere aktør i bybildet. Konserter, samarbeidsprosjekter internt og med andre institusjoner, prosjekter der musikk, dans, teater,

bildekunst osv. finner felles arenaer, og der kulturskolen er profilert som en sentral aktør gir elever, foreldre, lærere og publikum opplevelser og kjennskap til kulturskolens arbeid og identitet.

5.7 Økonomi

Prosjektgruppen foreslår at det årlig avsettes kr 75 000 avsettes til dynamiske moduler. Det anbefales at man oppretter en egen konto i kulturskolens budsjett.

6 Nye tilbud

Prosjektgruppen går inn for å satse på nye tilbud hvor en ser det finnes et behov. I første omgang anbefaler prosjektgruppen at det satses på teater, tekstskaping og billedkunst. Prosjektgruppen vil for øvrig påpeke at ideelt sett skal kulturskolen favne alle kulturelle uttrykk. Skolens ressurser er imidlertid begrensede, og det synes derfor fornuftig å innlemme nye fag gradvis i prioritert rekkefølge.

Et av Hamar kulturskoles sterkeste kort at den står fritt til å knytte til seg profesjonelle utøvere/samarbeidspartnere med faglig tyngde, god formidlingskompetanse og pedagogisk kompetanse. Dette vil også si at kulturskolen kan være et supplement til eksisterende private tilbud; ikke en konkurrent.

Hamar kommunes uttalte ønske om livslang læring i kulturskolen er en god tanke, og en flott målsetning i driften av kulturskolen. I denne handlings- og utviklingsplanen er det likevel tatt hensyn til signalene fra sentralt hold om satsing på aldersgruppa 6-10 år. I prinsippet vil alle de tenkte fagtilbudene kunne tilpasses ulike aldersgrupper, ulik etnisitet, ulik førlighet etc.

Faste og dynamiske moduler

De lange linjene i den grunnleggende ferdighetsopplæringen (heretter omtalt som faste moduler) bør selvsagt være en basis også innen de nye tilbudene i kulturskolen. Kortvarige ”stunts”, ”kurs”, ”prosjekter”, ”workshops” etc. (heretter omtalt som dynamiske moduler) vil være et naturlig og nødvendig tilskudd for å sikre en dynamisk og aktuell læringsarena.

Innholdet og aktiviteten som utføres i dynamiske moduler behøver ikke nødvendigvis å munne ut i målbar kunnskap, ferdighet eller produkt der og da. Denne typen innspill vil likevel potensielt være ”dannende”. En nærmest øyeblikksbasert læringsopplevelse kan dukke opp igjen i eleven lenge etter at den fant sted, og påvirke ”det lange løpet” i positiv forstand. F. eks i form av spesifikk kunnskap på et smalt felt, opplevelse av mestring av ukjent terreng, økt nysgjerrighet og mot til å utforske sitt ”opprinnelige” fagfelt, interesse for å trekke inn andre elementer enn de mest opplagte i sitt arbeid, evne til å verdsette tverrfaglighet osv.

Kulturskolen skal drives etter en modell hvor langsiktig læring og prosjekterfaring foregår parallelt. Her kan man også benytte prosjektene som måleinstrument for langsiktigheten. De dynamiske modulene må ha relevans for kjerneaktiviteten. De dynamiske modulene vil kunne være et tilbud på tvers av øvrig faglig tilhørighet – altså kan elever fra både teater, musikk og

billedkunst melde seg på. Dessuten kan slike dynamiske moduler rekruttere nye elever til Hamar kulturskole.

6.1 Teatertilbud i Hamar kulturskole

Kulturskolen bør gi elevene mulighet til å medvirke aktivt i alle faser av en teateroppsetning. Gjennom personlig deltakelse kan den enkelte elev utvikle et nært forhold til ulike former for scenekunst. Gjennom møtet med ulike tekster kan elevene bli kjent med deler av sin egen og andre nasjoners kulturarv, få kunnskap om teaterhistorie og ulike verk fra verdensdramatikken. Det bør legges stor vekt på å utvikle den enkelte elevs estetiske uttrykk, der bruk av stemmen og kroppen er sentrale hovedinstrument.

Teater er et fag som har utviklet seg på tvers av kunstgrenene, og har maktet å skape tverrfaglige praksiser. Dette er en av teatrets forser, men i forhold til kravet om økt samhandling mellom kulturskolens ulike fag kan det ikke være slik at teaterfaget primært betraktes som "limet" mellom fagene.

Hovedkategori	Arbeidsområde	Faste moduler	Dynamiske moduler
Skuespillerarbeid	Skuespillerteknikk	Godt egnet	
	Tekst/ fortolkning	Godt egnet	
	Fysisk uttrykk	Godt egnet	Godt egnet
	Metoder	Godt egnet	Godt egnet
Mot en forestilling	Improvisasjon		Godt egnet
	Tale/ stemmebruk	Godt egnet	
	Plastikk	Godt egnet	Godt egnet
Alternative uttrykk	Performance		Godt egnet
	Gateteater/ stunt		Godt egnet

Prosjektgruppen anbefaler at innføringen av teaterfag i kulturskolen i første omgang prosjektorganiseres som en pilot, hvor erfaringene og faginteressen blir retningsgivende for den videre satsningen. Da midlene er begrensede ses det som mest realistisk å gjennomføre piloten på en mindre skole i SFO-tiden.

6.2 Utvidelse av fagtilbud innen billedkunst

Billedkunstopplæringen legger vekt på å utvikle barns skaperglede og fantasi gjennom arbeid med ulike materialer og teknikker. Målsettingen er å tilby opplæring i grunnleggende ferdigheter innen tegning og grafikk, samt å arbeide både langsiktig og prosjektbasert innen disse og andre disipliner.

De lange linjene i den klassiske ferdighetsopplæringen bør selvsagt fortsatt være en basis også innen billedkunst i Hamar kulturskole. Dynamiske moduler vil være et naturlig og nødvendig tilskudd, og vil kunne være et tilbud på tvers av øvrig faglig tilhørighet – altså kan elever fra både teater, musikk, billedkunst og skriveverksted melde seg på. Slike moduler kan også bidra til at elevene tilegner seg ”eksklusiv” kunnskap på et smalt felt, at de blir nysgjerrige og får mot til å utforske sitt ”opprinnelige” fagfelt både i bredden, dybden og lengden. Ikke minst kan dette skape interesse for å trekke inn andre elementer enn de mest opplagte i arbeidet, og vekke til live evnen til å verdsette tverrfaglighet.

Ideer til videreutvikling av fagtilbudet innen billedkunst:

Hovedkategori	Arbeidsområde	Faste moduler	Dynamiske moduler
2D	Tegning og maling etter ulike metoder	Godt egnet	
	Klassiske tegneferdigheter	Godt egnet	
	Grafiske teknikker	Godt egnet	Godt egnet
	Arbeidsmetoder/kreativ prosess		Godt egnet
3D	Modellering	Godt egnet	
	Utendørs temporær bygging/arbeid med volum		Godt egnet
	Land art	Godt egnet	Godt egnet
Performativ billedkunst	Performanceworkshop		Godt egnet
	”Kunstgerilja” i byrom og naturområder		Godt egnet
Tekstil	Klassiske/tradisjonelle håndverksteknikker	Godt egnet	Godt egnet
	Trykkteknikker på tekstil	Godt egnet	Godt egnet
	Klær/design/søm	Godt egnet	Godt egnet

Prosjektgruppas erfaring fra kontakt med skoler og lærere i ulike fora, er at det eksisterer et stort behov for kompetanseheving innenfor kunstfagene for lærerne. Den kommunale delen av DKS-midlene kan ikke benyttes til kompetanseheving for lærere. I tråd med målsettingen om å videreutvikle Hamar kulturskole til et kulturfaglig ressurs- og kompetansesenter, foreslår prosjektgruppa at Hamar kulturskole utvikler et tilbud for lærere. Kunstbanken Hedmark Kunstsenter og Turnéorganisasjon for Hedmark kan være aktuelle samarbeidspartnere i dette arbeidet.

Kunstbanken Hedmark Kunstsenter bør være en naturlig samarbeidspartner for utviklingen av billedkunsttilbudet i Hamar kulturskole, og vil etter nærmere avtale kunne bistå med f.eks:

- Rådgivning i utvikling av fagtilbud
- Produksjon av tilbud/tjenester som kulturskolen kan kjøpe
- Kontaktformidling mellom kulturskole og aktuelle lærere/utøvere

6.3 Skriveverksted

Skriveverksted er ikke like utbredt i kulturskolene som drama/teater, dans og billedkunst. Hamar har en stolt forfattertradisjon, og forfattere som Rolf Jacobsen, Knut Faldbakken, Merete Morken Andersen er gode eksempler på dette. Skriveverkstedet kan være en bredt anlagt gruppeaktivitet, hvor deltakerne får innblikk i ulike litterære genre og øvelse i å utvikle seg språklig.

Det er flere interessante samarbeidspartnere på dette feltet, så som Poesifestivalen på Hamar, Rolf Jacobsen-dagene, Pegasus Norsk Litteraturfestivalens tilbud til barn- og unge og et nyetablert skrivekurs som arrangeres av Gravdahl bokhandel.

Gjennom poesifestivalen og Den kulturelle skolesekken er det i dag etablert et samarbeid med skoler i Hamars vennskapsbyer Lund og Viborg.

7 Samarbeid

Både lokalt og nasjonalt fokuseres det nå på økt samhandling mellom skoleverk, frivillige organisasjoner og kulturskolene. Skolene er barnas viktigste kulturarena, og det er viktig for den enkeltes utvikling at de presenteres for et kulturelt mangfold – slik at alle kan finne områder innen den estetiske fagkretsen som har berøringspunkter med egne interesser. Kulturskolene besitter stor kompetanse innen de estetiske fagene, og gjennom kommunikasjon med lærerne bes det om at denne kompetansen stilles til rådighet for elevene i grunnskolen.

7.1 Samarbeid mellom Den kulturelle skolesekken og Hamar kulturskole.

Det er gjort et politisk vedtak fra Formannskapet vedr. innhold og form på Den kulturelle skolesekken i Hamar – bl.a. gjennom ”utvidede klasserom”, aktivisering og at alle kunstformer blir presentert. Ordningen skal forsterke tilbudet fra Turnèorganisasjonen i Hedmark. Hamar skal ha en sentralstyrt koordinator som forankrer Den kulturelle skolesekken på en mest mulig rasjonell og hensiktsmessige måte.

Tiltakene må være i tråd med skolens behov og innholdet knyttes til Kunnskapsløftet med hensyn til pedagogisk innhold. Ordningen mottar spillemidler fra Staten og må forholde seg til Hedmark fylkeskommune. Fylkeskommunen godkjenner 3-årig plan og regnskap. Midlene til Skolesekken kan ikke benyttes til kurs og kompetansebygging for lærer eller til administrasjon av ordningen.

Prosjektgruppen går inn for å beholde dagens modell men med Kulturskolen som en sterkere aktør i planleggingen ved at kreativ koordinator/ produsent deltar i planleggingen.

7.1.1 Utvikling av tilbud

Det er ønskelig med mer aktivitet knyttet til de kreative fagene i skolen gjennom teater, dans og billedkunst. Vi ser også at skolene har behov for støtte/veiledning og profesjonell hjelp i utarbeiding og gjennomføring av større skoleforestillinger eller andre prosjekter.

7.1.2 Tema/områder i DKS

I arbeidet med årsplanene for Skolesekken i Hamar tas det utgangspunkt i Hamars identitet. Det samarbeides med Rolf Jacobsens Venner og Kirsten Flagstad museet. I mange år har det vært jobbet med poesi på 9.trinn. Dette ble i 2009 utvidet til et samarbeid med Rolf Jacobsen-dagene og med Hamars vennskapsbyer i Lund og Viborg.

7.2 *Samarbeid med SFO*

Tilbud til SFO er en viktig utviklingsoppgave for den videre satsing i kulturskolen. SFO er i utgangspunktet et frivillig fritidstilbud organisert i forlengelsen av skoledagen. I denne tiden kan elevene gis muligheter til å delta på ulike aktivitetstilbud organisert av kulturskolen, frivillige organisasjoner, etc.

Samtidig kan en vurdere om kulturskolens mer ordinære opplæringstilbud i større grad kan integreres i SFO, f.eks. om det er aktuelt å legge instrumentalundervisning for elever i kulturskolen til SFO-tid. Det bør også vurderes om det kan være hensiktsmessig å integrere aspirantopplæring til kor og korps i SFO-tiden.

Et samarbeid med SFO vil by på en del utfordringer for kulturskolen. Enkelte elever har full plass i SFO, mens andre kun benytter en dag i uken. For opplæring i kulturskolens regi vil man være avhengig av at den enkelte elev forplikter seg til deltakelse

Tilbud 1:

Kulturskolen organiserer et tilbud til alle i SFO innenfor for eksempel teater og billedkunst. Rockeverksted kan også være aktuelt m.m. Tilbudet finansieres gjennom midler til Kulturskolen og er gratis for deltagerne. Vi foreslår at det gjennomføres en høring blant lederne for å få en tilbakemelding på hva slags aktiviteter de ser for seg.

Tilbud 2:

En del av elevene i Kulturskolen, og som går på SFO, kan få sitt undervisningstilbud i SFO-tiden.

7.3 *Samarbeid med barnehager*

Tilsvarende modeller som for SFO kan utvikles i forhold til barnehagene i kommunen.

7.4 Samarbeid med grunnskole

Kulturskolen bør drive et kontinuerlig planarbeid med mål om å være en ressurs for det øvrige skoleverket og for å fremme interessen for kunst- og kulturaktiviteter i samfunnet. Hovedoppgaven er å etablere gode samarbeidsformer med grunnskolen slik Læreplanene i Kunnskapsløftet 06 forutsetter. Et samarbeid kan skje på mange plan bl.a. gjennom:

- å bruke kulturskolelærernes spesialkompetanse som en tilleggsressurs til grunnskolens ordinære undervisning
- medvirkning av kulturskolens lærere og elever på tilstelninger og prosjekter av ulik art
- at kulturskolen bidrar til å formidle profesjonell kunst og kultur til skolene
- samarbeid om organisering av kulturskolevirksomheten innenfor den ordinære skoledagen
- samarbeid om pedagogisk veiledning til lokale kunstnere som knyttes til skolen

7.5 Samarbeid med det profesjonelle kulturlivet

Et samarbeid med lokale, regionale eller nasjonale kunst- og kulturinstitusjoner er av stor verdi for kulturskolen. Dette kan skje gjennom kjøp av tjenester eller ved å engasjere fagpersoner fra de profesjonelle institusjonene i kulturskolene.

7.6 Samarbeid med frivillige organisasjoner

Det frivillige kulturlivet er en verdifull samfunnsbygger preget av deltakernes engasjement og innsatsvilje. Kulturskolene i Norge er utviklet etter påtrykk fra og i nært samarbeid med disse. Kulturskolen har et spesielt ansvar for å støtte opp under frivilligheten.

Kulturskolens samarbeid med musikklag og -foreninger⁴

Utgangspunkt (nå-situasjon):

- stort omfang av samarbeidsavtaler med musikklag (kor, korps, orkester, samspill for personer med behov for tilrettelagt tilbud) – til sammen ca 4,8 årsverk
- ulike samarbeidsavtaler (både pga at tidligere Vang og Hamar kommune hadde ulike utgangspunkt, og at lagene har ulike behov)
- statisk volum på avtalene, har ikke vært justert på lenge
- noen av lagene synes de betaler mye for tjenestene, slik at de vil få vansker med å opprettholde tilbudet til lagets medlemmer

Fundamentale forutsetninger

- Lagene/foreningene er autonome, og organiserer selv sin virksomhet etter sine målsettinger og vedtekter. Kommunen kan ikke diktere hvordan de skal drive.
- De konkrete rammene for samarbeid må utvikles i tett samarbeid med lagene, slik at alle berørte interesser får ta del i løsningene.
- Samarbeidsavtale for framtida sikrer like vilkår uansett sjanger, alder, besetning.
- Kommunens økonomiske ramme for samarbeidet er begrenset, og kan ikke forventes

⁴ Kan også brukes som modell for samarbeid med lag innen andre områder, som dans og teater

å bli særlig økt.

Momenter for framtidig samarbeid kulturskole – lag i Hamar

1. Alle avtaler bruker samme mal – Standardkontrakt⁵ utviklet av organisasjonene/Musikernes fellesorganisasjon (MFO).
2. Stillingsstørrelser beregnes ut fra lagets behov for kjøp av tjenester for kommende skoleår.
3. Kulturskolen innkaller lagene til samarbeidsmøte medio april for justering av avtalenes omfang.
4. Kommunen fastsetter pris for tjenestene som en prosentsats av medgåtte kostnader til de konkrete stillingene avtalen omfatter (prisen vil da vil variere noe etter den ansattes kompetanse og ansiennitet).
5. Det foreslås et to-pris-system med en pris for salg av tjenester til barn/unge og en annen pris for salg til voksne. Prosentsetningen fastsettes av kommunestyret.
f.eks : lag for barn/unge betaler 33% av kostnad
: lag for voksne betaler 66% av kostnad

Forslag til arbeidsdeling/organisering av opplæringen⁶

Alder (elever)	Kulturskolen	Lagene
6-10 år (1.-4. kl) ⁷	· grunn-opplæring · instrumentalopplæring · vokalopplæring	· samspill i ensembler · barnekor
10-16 år (5.-10. kl)	· instrumentalopplæring · vokalopplæring	· samspill (ulike ensembler) · kor
17-19 år (vgs)	· instrumentalopplæring · vokalopplæring	· samspill (ulike ensembler) · ungdomskor
voksne		· samspill (storband, korps og orkester)

⁵ Kontrakten er i utgangspunktet lagd for tilsetting av dirigent/instruktør, men kan enkelt tilpasses tjenestesalg fra kulturskolen. Hele kontrakten kan lastes ned herfra: www.musikk.no/musikk/dirigentavtale/

⁶ Baserer seg på anbefalingene i Veilederen "Kulturskolen – utviklingen av de kommunale kulturskolene som gode lokale ressursentre" som Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen/Norsk kulturskoleråd gav ut i 2009 (se s 19 i vedlegget)

⁷ Tilbudet for dette alderstrinnet bør i størst mulig grad organiseres slik at det gis på skolen der eleven til daglig går, og med fordel i skoletida, SFO-tida eller like etter skoletid. En slik organisering brukes i dag i flere kommuner (og i skolekretsene i Vang), og vurderes positivt av lag, skole, elever, lærere og foreldre. Overgang til slik organisering kan prøves i enkelte skolekretser først, og vil være i tråd med det arbeidet som Kunnskapsdepartementet har startet, med tittel: "Et mer omfattende kulturskoletilbud i tilknytning til SFO/skole" (ledet av Theo Koritzinsky). I følge departementets nettsider vil det ytes tilskudd til slike forsøk – se denne lenken: www.regjeringen.no/nb/dep/kd/pressesenter/pres

		· voksenkor
--	--	-------------

- kulturskolen organiserer og gjennomfører opplæringen (i grupper på 2-4 elever og individuelt), og kan opprette ensembler ved behov, i regelen ikke faste ensembler, men kun prosjektbaserte opplegg
- elevene er elever i kulturskolen (og kan leie instrument av lag der det er aktuelt) og melder seg inn i lagene når de har forutsetninger for å delta i samspill/kor
- lagene står for organiseringen av samspill/koraktiviteter
- lagene definerer (i samarbeid med kulturskolen) hvilke ferdigheter som skal til for å bli med i de ulike samspill- og koraktivitetene
- lagene kan kjøpe dirigent-/instruktørtjenester fra kulturskolen, noe som vil styrke muligheten til å lage store musikkpedagogstillinger i Hamar kulturskole. Dette er etter prosjektgruppas vurdering en viktig forutsetning for å kunne rekruttere godt kvalifiserte medarbeidere framover
- målsettingen må være at instrumental-/vokalopplæringen gjennomføres med musikkpedagoger med instrumental-/vokalpedagogisk kompetanse, og at samspill-opplæringen ledes av musikkpedagoger med kompetanse i ensembleledelse.

7.7 Samarbeid med ungdomsklubber/ Seaside

Prosjektgruppen avventer situasjonen i forhold til samlokalisering i nytt kulturhus.

8 Kulturskolen som ressurs- og kompetansesenter

Hamar kulturskole skal være et ressurs- og kompetansesenter for det frivillige kultur- og musikkliv i kommunen, og på best mulig måte samhandle med profesjonelle og frivillige kulturaktører. Kulturskolen og de aktuelle organisasjonene må da være villig til å inngå i en gjensidig, langvarig og forpliktende relasjon, og det er i forhold til disse organisasjonene kulturskolen har et ansvar. Hamar kulturskole skal være en inkluderende kulturskole, hvor bredde i tilbudet skal besørge høy deltakelse. Det er også vesentlig at kulturskolen fremstår som en dynamisk institusjon som imøtekommer og forstår lokale behov. Det er konsentrasjonen av den kulturfaglige kompetansen som gjør skolen unik. Kulturskolen må besitte en så høy faglig kompetanse at det fremstår som meningsfylt for de profesjonelle miljøene å inngå i et samarbeid.

8.1 Minoritetsspråklige elever

Minoritetsspråklige er underrepresentert i kulturskolen. Kulturskolen bør samarbeide med aktuelle parter for å bekjentgjøre kulturskolens tilbud for å styrke deltakelsen i skoleslaget. I Hamar

kommune arbeides det nå med en mangfoldsplan, *Alle skal med*, og det vil være naturlig at anbefalingene i planen følges opp av Hamar kulturskole.

8.2 Funksjonshemmede

Hamar kulturskole skal være en skole for alle, og det er viktig at funksjonshemmede elever får like muligheter til å delta i kulturskolens tilbud som kommunens øvrige borgere.

Noen kan uten problemer integreres i eksisterende undervisning. Andre elever med særlige opplæringsbehov har best av at det etableres spesielt tilrettelagte tilbud. Kulturskolen selger allerede tjenester til et tilbud - Musikalis. En rekke kulturskoler har ansatt egne musikkterapeuter som kan gi et mer individuelt tilrettelagt terapeutisk tilbud.

9 Tiltak / opptrappingsplan for Hamar kulturskole

Statlige føringer er tydelige vedrørende den nye satsningen på kulturskolene. I mandatet gitt Kunnskapsdepartementets utredningsgruppe nevnes 1.-4. trinn, eller 6-10 åringene flere ganger, og det spørres konkret etter modeller for å samordne kulturskoleaktiviteter i SFO-tiden. Det er da naturlig at prosjektgruppen forutsetter et sterkere engasjement i SFO og grunnskolen. Dette arbeidet må drives fram i et samarbeid mellom grunnskolens og kulturskolens lærere.

Kulturskolen ønsker å legge opp til en trinnvis utvikling av dette tilbudet, da det ikke vil være mulig å gjennomføre et slikt opplegg for alle skoler samtidig. I denne fasen kan det også være mulig å søke om eksterne ressurser for å prøve ut modellen (f. eks. ”utviklingsmidler” via Norsk kulturskoleråd eller friske midler i Kunnskapsdepartementet).

9.1 Skjematisk framstilling

Tema	Forslag	Gjennomføring
1 Kulturskole for alle	Implementering av nye fag; Teaterfag og skriveverksted	Fra 01.08.2010
2 Tilbud, ressursbruk og organisering	Det vil bli gitt ”gratis” kulturskole i SFO tiden (teater)	Høst 2010
	Kulturskolen skal gi et bredt tilbud med langsiktig opplæring og prosjekter	Høst 2010
	Etablering av driftsutvalg eller liknende organ i Hamar kulturskole	Høst 2010
3 Samarbeidspartnere	Kulturskolen skal tilby samarbeidsprosjekter med skolene og andre kultur- og kunstinstitusjoner	Umiddelbart

4 Organisasjon	Administrasjonen styrkes med en produsent/ koordinator	Primo 2011/ høst 2010
5 Forholdet mellom kulturskolen og DKS	Sekretariatet for DKS fortsetter sitt arbeid med sterkere engasjement fra kulturskolen ved kreativ koordinator.	
6 økonomi	Det forutsettes at Hamar kulturskole tilfører friske midler i plan-perioden i henhold til vedtatt opptrappingplan	
7 Synliggjøring	Utbedret Web, helhetlig presentasjon/annonser og utnyttelse av sosiale medier, logo-plikt for samarbeidene organisasjoner.	Høst 2010
8 Ressurssenter	Bred kommunikasjon og nettverksmøter med interessenter/ brukere	

9.2 Framtid

Prosjektgruppen anbefaler etablering av piloter for to nye fag; teater og skriveverksted i utviklingsperiodens første fase (høsten 2010).

Dersom de økonomiske rammene tillater det søkes det å styrke kulturskolens administrative ledelse med en inspektørstilling fra høsten 2010 og slik realisere kommunestyrevedtak pr. 01.04.2009.

Prosjektgruppen anbefaler å gjennomføre piloter på alle nye fagtilbud som skal inkluderes i kulturskolen for slik å ha egne måleinstrumenter for de lokale behov.

Prosjektgruppa ser det som ønskelig at kulturskolene i regionen utvikler et sterkt samarbeid og på sikt kan få en ytterligere nytteverdi av hverandres ressurser. Det samarbeides også i dag om pedagogene, men det kan være andre oppgaver som kan være interessante å samarbeide om.

9.3 Samarbeid med musikklag og foreninger

Det utredes konsekvenser av forslagene i pkt. 7.6. Dette gjøres i samarbeid med organisasjonene.